

prima instanță: S. Aramă
instanța de apel: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

dosarul nr. 3ra-1073/17

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Zinovia Schimbator

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Zinoviei Schimbator împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia cu privire la obligarea de a include în stagiul de cotizare a unei perioade de activitate și recalculării mărimii pensiei

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 iunie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care acțiunea a fost scoasă de pe rol

constată:

La 15 iulie 2016, Zinovia Schimbator a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia cu privire la obligarea de a include în stagiul de cotizare a unei perioade de activitate și recalculării mărimii pensiei.

În motivarea acțiunii a invocat că la sfârșitul lunii februarie 2013 a prezentat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia actele necesare pentru stabilirea pensiei de vârstă.

Comunică că i-a fost calculată pensia de vârstă, însă în calculul respectiv nu a fost inclusă perioada când dânsa activa în funcție de șef de depozit la întreprinderea de stat de colectare și desfacerea producției agricole „Plodoovoșci”, ulterior reorganizată în SA „Curcubeul”, și anume perioada de la 21 aprilie 1986 până la 31 decembrie 1998.

Relatează că la 7 aprilie 2016 s-a adresat cu o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia, solicitând includerea în calculul pensiei perioada anilor 21 aprilie 1986 – 11 mai 2007, în care activa în calitate de șef de depozit,

însă prin răspunsul nr. 1555 din 6 iulie 2016, a primit refuz, fiindu-i comunicat că certificatele de salariu pe perioada anilor 1986 – 1998, sunt legalizate cu sigiliul întreprinderii de colectare SA „Curcubeul”.

Consideră ca fiind ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, deoarece potrivit datelor din carnetul de muncă, dânsa, la 21 aprilie 1986, a fost primită la lucru în funcția de șef a punctului din Zloți, la Dumbravenscoe PSP, care la 1 iulie 1989 a fost reorganizată în Căinarscoe MZSP „Plodoovoșci”, apoi la 6 octombrie 1992, reorganizată în Întreprinderea de Stat ZSP „Plodoovoșci”, iar la 27 noiembrie 1995 în SA „Căinarscoe Zagotovitelino - sbâtovoe torgovo - proizvodstvennoe predpriatie”, iar în carnetul de muncă fiind aplicată ștampila întreprinderii cu inscripția SA „Curcubeul”.

Specifică că la 11 mai 2007 a fost eliberată din funcție din proprie inițiativă și aplicată ștampila întreprinderii cu inscripția SA „Curcubeul”, care potrivit datelor prezentate de Camera Înregistrării de Stat, filiala Căușeni nr. 22 din 30 martie 2016, există până în prezent, însă cu modificarea denumirii, la 14 mai 2003 în SA „Curcubeul-legumelor”.

Indică că indiferent de faptul că a anexat la cererea prealabilă extras din Registrul de stat al persoanelor juridice, Casa teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia a refuzat recalcularea pensiei conform certificatelor prezentate și datelor din carnetul de muncă.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 3 alin. (2), 5 lit. a), 14 alin. (1) și 25 din Legea contenciosului administrativ.

Solicită obligarea Casei teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia de a include în stagiul de cotizare pentru limită de vârstă perioada de 21 aprilie 1986 - 31 decembrie 1998, în care activa în funcția de șef al depozitului la întreprinderea de stat de colectare și desfacerea producției agricole „Plodoovoșci”, ulterior reorganizată în SA „Curcubeul”, iar la moment SA „Curcubeul-legumelor”, obligarea recalculării mărimii cuantumului pensiei cu indexații anuale adoptate prin Hotărârile Guvernului, începând cu atingerea vârstei de pensionare până la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia din 12 septembrie 2016, acțiunea a fost admisă.

A fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia să includă în stagiul de cotizare a Zinaidei Schimbator perioada de la 21 aprilie 1986 – 31 decembrie 1998, când a activat în calitate de șef de depozit la Întreprinderea de Stat de colectare și desfacere a producției agricole „Plodoovoșci”, reorganizată ulterior în SA „Curcubeul”.

A fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia să efectueze recalcularea pensiei luând în considerație și stagiul de cotizare pe perioada 21 aprilie 1986 - 31 decembrie 1998, ținând cont de indexațiile anuale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 8 iunie 2017, a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care acțiunea a fost scoasă de pe rol.

La 1 august 2017, Zinovia Schimbator a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Indică că este incorectă soluția instanței de apel de a scoate cererea de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) CPC, pe motivul nerespectării procedurii prealabile.

Or, la 12 martie 2016, dânsa s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia cu o cerere, solicitând eliberarea informației cu privire la calcularea pensiei, la care a primit răspuns că în stagiul de cotizare pentru limită de vârstă nu a fost inclusă perioada din 21 aprilie 1986 până în 31 decembrie 1998, în care activa în funcția de șef al depozitului la întreprinderea de stat de colectare și desfacerea producției agricole „Plodoovoșci”, ulterior reorganizată în SA „Curcubeul”, iar la moment SA „Curcubeul-legumelor”.

Astfel, urmare a răspunsului primit la 7 aprilie 2016 a depus către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia cerere prealabilă, prin care a solicitat să fie luată în calcul și perioada respectivă, prezentând certificatele de salariu, însă la 6 iulie 2016 a primit refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, acest răspuns, cât și cererea prealabilă fiind anexat la materialele cauzei.

În opinia recurentei, dânsa corect s-a adresat cu cererea prealabilă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia, deoarece conform prevederilor art. 40 din Legea cu privire la pensii și art. 14 din Legea contenciosului administrativ, petiționarul are dreptul să adreseze cu cererea prealabilă organului ierarhic superior, însă nu este obligat să facă acest lucru.

Mai mult că după primirea cererii prealabile, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia a adresat-o spre soluționare, conform competenței Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Consideră recurenta că ea a respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului.

La 27 septembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Zinovia Schimbator ca fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 12 iulie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 95), iar careva date despre recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 iunie 2017, în termenul legal.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 octombrie 2017, recursul declarat de către Zinovia Schimbator, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Zinovia Schimbator înaintând cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia a solicitat includerea în stagiul de cotizare pentru limită de vârstă perioada de 21 aprilie 1986 – 31 decembrie 1998, în care activa în funcția de șef al depozitului la întreprinderea de stat de colectare și desfacerea producției agricole „Plodoovoșci”, ulterior reorganizată în SA „Curcubeul”, iar la moment SA „Curcubeul-legumelor”, cu obligarea recalculării mărimii quantumului pensiei cu indexații anuale adoptate prin Hotărârile Guvernului, începând cu atingerea vârstei de pensionare până la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și aditerii acesteia.

Judecând apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale instanța de apel a admis apelul, a casat hotărârea Judecătoriei Cimișlia din 12 septembrie 2016 și a emis o nouă hotărârea sub formă de încheiere prin care a dispus scoaterea de pe rol a acțiunii, deoarece reclamanta nu a respectat procedura prealabilă.

În susținerea soluției date instanța de apel, a reținut că prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 care stabilesc o procedură extrajudiciară obligatorie întru soluționarea unor cereri ce au ca obiect anularea unui act administrativ sau recunoașterea unui drept pretins.

În acest context, instanța de apel a subliniat că reclamanta Zinovia Schimbator adresându-se cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia a solicitat de a lua în calcul certificatele de salariu prezentate, pentru stabilirea pensiei de vârstă, concomitent solicitând recalcularea pensiei în care să fie luate în considerație și indexații anuale conform Hotărârile Guvernului, pentru lunile aprilie a anilor 2013-2016, iar o altă cerere ce ar fi fost adresată pârâtului referitor la obiectul prezentului litigiu Zinovia Schimbator nu a prezentat nici primei instanțe, nici instanței de apel.

În consecință, instanța de apel a menționat că pretențiile înaintate prin prezenta cerere nu au fost precedate de înaintarea unei cereri către autoritatea publică pârâtă, situație ce contravine cadrului legal și denotă întrunirea prevederilor art. 267 lit. a) CPC.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la susținerile apelantului și probelor prezentate de ultimul, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În acest sens, la caz se va remarca că la materialele cauzei este anexată cererea Zinaidei Schimbator adresată Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia la 6 aprilie 2016, prin care aceasta înaintează pretenții similare celor din speță, doar cu indicarea și solicitarea includerii în stagiul de cotizare a unei perioade mai mari decât cea din cererea de chemare în judecată (f. d. 6).

Drept urmare, susținerea instanței de apel precum că în cererea prealabilă Zinaida Schimbator a invocat o altă perioadă decât cea indicată în cererea de chemare în judecată nu poate fi calificată ca nerespectarea căii prealabile de către reclamantă, fiind cert că perioada solicitată de a fi inclusă în stagiul de cotizare indicată în cererea de chemare în judecată se include în perioada indicată de Zinaida Schimbator în cererea prealabilă.

Mai mult decât atât, practica constantă a Curții Supreme de Justiție indică la faptul că odată supusă examinării de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată de către instanța superioară în legătură cu nerespectarea procedurii prealabile, va avea drept consecință o posibilă îngrădire a accesului liber la justiție pentru reclamant, acesta riscând să fie lipsit de posibilitatea de a-și apăra drepturile și libertățile, or, pe cale judiciară o eventuală cerere repetată ar putea fi respinsă ca tardivă.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel

neîntemeiat a scos de pe rol acțiunea Zinoviei Schimbator, ca fiind depusă fără respectarea procedurii prevăzute de lege de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară.

Ca consecință, această circumstanță este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o încălcare a dispozițiilor procedurale, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, or instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei.

Sub acest aspect, se impune remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Zinovia Schimbator.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 8 iunie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Zinoviei Schimbator împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia cu privire la obligarea de a include în stagiul de cotizare a unei perioade de activitate și recalculării mărimii pensiei, cu remiterea cauzei spre rejudecare a apelului în fond la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu